

Dagthema: Het licht der wereld

Overweging 5 februari 2016 – Jonne Meij

Lector: Thea van Deijl

“... Zie hoe je wijzende vinger een schuldige zoekt.
Wie veroorzaakt mijn onzekerheid?
Waar kan ik mijn ongenoegen uiten?
Hoe kan ik tegen stemmen?
Kijk er met mededogen naar ... we zijn mensen ...
verbonden met elkaar... veroordeeld tot elkaar ...”

Eerste lezing - Psalm 112:1-10

Tweede lezing - Matteüs 5:13-16

Opening

Aan het begin van deze viering
mogen wij ons herinneren
de belofte die Jezus deed:
Waar mensen in mijn naam bijeen zijn,
daar ben ik in hun midden.

Wij zijn hier met velen bijeengekomen
om de nabijheid te zoeken
van de Eeuwige
en van elkaar.

Mogen wij deze ochtend
de Onnoembare ervaren.

Lied

Henriëtte Roland Holst / Tom Löwenthal

Dit ene weten wij
en aan dit een houden wij ons vast
in de duistere uren.
Er is een woord dat eeuwiglijk zal duren
en wie 't verstaat, die is niet meer alleen

Welkom en inleiding

Lieve mensen, goede morgen en heel hartelijk welkom. Fijn dat jullie er zijn, fijn om hier weer samen kerk te zijn, te luisteren, te zingen en te bidden en stil te zijn. Jullie verwachten Bert van der Meer hier te zien staan, maar Bert heeft mij gebeld en verteld dat hij niet kon komen vandaag. Geen prettig nieuws, zijn broer is plotseling overleden in

pag. 1

Oecumenische
Basisgemeente **De Duif**

© Oecumenische basisgemeente De Duif, Amsterdam – www.deduif.net - info@deduif.net
Deze tekst is bedoeld voor persoonlijk, niet-commercieel gebruik, zoals voor studiedoeleinden.
Elke vorm van herpublicatie van (een deel van) de inhoud van deze tekst zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de maker is verboden.

Barcelona en Bert is daar naar toe gegaan. Gisteren hebben wij daarom als voorgangers, we waren toevallig samen in vergadering, we hebben afgesproken om Bert door meerderen van ons te vervangen.

We zullen vandaag Psalm 112 lezen, die zegt: Gelukkig de mens die genadig, liefdevol en rechtvaardig is. De psalm roept ons op om niet te versagen: Standvastig zal ons hart zijn en zonder vrees. We zullen ook weer een stuk van de Bergrede lezen, net als vorige week. Vandaag gaat het over het zout der aarde en het licht der wereld.

Wij zijn niets minder dan het licht der wereld. Dat is een oproep aan ons om óns licht te laten schijnen. Hoe nodig is het licht van de genadige, de liefdevolle en de rechtvaardige – juist nu.

Het was niet toevallig dat Bert vandaag voor zou gaan. Vandaag is het verkiezingsdag. We kiezen straks de voorgangers voor dit jaar, de bestuursleden én het jaardoel. Hoe dat zal gaan – daar komen we bij de mededelingen op terug. Op verkiezingsdag vragen we altijd een externe voorganger om voor te gaan. Dat doen we om te voorkomen dat deze ene viering de stemming beïnvloeden zal.

Voor nu: wij hebben de taken verdeeld. Wij willen als voorgangers Bert bijstaan – zoals wij hopen dat ieder van ons anderen bijstaan, die dat nodig hebben.

Thea zal de lezingen lezen en mee voorgaan in breken en delen. Jeffrey las het openingsgebed en Jonne zal de overweging houden, gebaseerd op Berts aantekeningen en natuurlijk haar eigen ideeën.

Marc zal voorgaan bij breken en delen. Henk tot slot zal de zegen over ons vragen.

Bert wensen we alle sterkte de komende tijd en ons allen hier aanwezig: een fijne viering.

Lied

Martinus Nijhoff / Tom Löwenthal

De wildernis
zal bloeien
als een roos

1e Lezing - Psalm 112:1-10

Halleluja!
Gelukkig de mens met ontzag voor de HEER
en met liefde voor zijn geboden.
Zijn nageslacht geniet aanzien in het hele land,
de oprechten worden gezegend.
Rijkdom en weelde bewonen zijn huis,
en zijn rechtvaardigheid houdt stand, voor altijd.
Hij straalt voor de oprechten als licht in het duister,
genadig, liefdevol en rechtvaardig.
Goed gaat het wie genadig is en vrijgevig,
wie zijn zaken eerlijk behartigt.

De rechtvaardige komt nooit ten val,
men zal hem eeuwig gedenken.
Voor een vals gerucht zal hij niet vrezen,

hij is standvastig en vertrouwt op de HEER.
Standvastig is zijn hart en zonder vrees.
Aan het eind ziet hij zijn vijanden verslagen.
Gul deelt hij uit aan de armen,
zijn rechtvaardigheid houdt stand, voor altijd,
hij zal stijgen in aanzien en eer.
Kwaadwilligen zien het met ergernis aan,
ze verbijten zich en verliezen de moed,
al hun plannen gaan op in rook.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Geschreven staat dat uw Messias komt
op zonnevlagen, vleugels van genezing
en dat Gij komt in hem, wees hier aanwezig
opdat wij in ons vlees uw naam aanschouwen.

Verschijn. De nacht is diep, de dagen leeg.
De mensen sterven en zijn niet gelukkig. (2x)

Zoals uw woord in den beginne sprak,
zoals uw licht in den beginne lichtte,
zo kome uw Messias, uw knecht-koning,
een mens waarin Gij U te kennen geeft.

In diepe nacht is hij de weg gegaan
die in de afgrond voert der sprakelozen. (2x)

Wees hier aanwezig, nu, als toen in hem.
Wij waren ver weg, Gij een vreemde God,
een onbekende naam, één van de velen.
Maar hij heeft ons uw naam bemind gemaakt.

Een zoon van uw Tora, in U geworteld,
die ons geworden is tot heer en meester. (2x)

2e Lezing - Matteüs 5:13-16

Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout gemaakt worden? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt. Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

Overweging

Vorige week sprak Diana in haar overweging over ootmoed. De deugd die een emotionele reactie opschort. Een deugd die rust en ruimte schept voor een meer overwogen en opbouwende reactie op onze verontwaardiging bij het ervaren van onrechtvaardigheid.

Ootmoed, niet als uiting van onverschilligheid maar als uiting van onze bereidheid om niet direct vanuit onze zogenaamde onderbuikgevoelens te reageren.

Slecht beleid

Het vooruitzicht dat onze kinderen het in de toekomst minder goed zullen hebben dan wij nu maakt ons onzeker, angstig en boos. We raken iets kwijt, we moeten inleveren, sterker nog: er wordt ons iets afgenomen. Politici weten als geen ander hoe ze van die onzekerheid gebruik kunnen maken. Van links tot rechts houden ze ons voor dat wij onze toekomst kwijtraken door het slechte beleid van de andere partij. De stand van de zorg en de ouderenzorg in het bijzonder, staan vaak symbool voor wat we kwijtraken. Dat er geen geld meer is voor de zorg voor onze ouderen wordt gekoppeld aan beleid waar men zich tegen af wil zetten.

Rechts wijst naar het vluchtelingenbeleid en de dreiging van terreur, links wijst naar de privatisering en misstanden in de bankensector. Beide spelen in op onze gevoelens van onzekerheid en richten onze wijzende vingers naar een schuldige partij; de ander... de slechteriken. Wij en Zij komen op die manier wijzend en afwijzend tegenover elkaar te staan. We zien tot welk kiesgedrag deze retoriek in Amerika heeft geleid en we houden ons hart vast voor de komende verkiezingen in Nederland en in de rest van Europa....

De rode draad in de voorbereiding op de overweging die Bert voor vandaag had geschreven liep langs deze gedachten.

Bert schreef: "Wij zijn niets minder dan het licht der wereld. Dat is een oproep aan ons om in actie te komen, óns licht te laten schijnen, Dat is nodig in deze tijd, waarin populisme opkomt. Wij, de zwijgende meerderheid, moet zich mobiliseren en in actie komen!"

Eindeloos trillen

In een artikel over nieuwe spiritualiteit las ik: "Alles is met elkaar verbonden. Het hele universum is een onmetelijk web van trillende verbindingslijnen tussen alles en iedereen." Een web van verbindingslijnen die energie geleiden als rimpels in het water. Grote stenen in het water zorgen kilometers verderop nog voor beweging.

Groepen die afwijzend tegenover elkaar staan, afstand van elkaar willen nemen, soms letterlijk. Zij hopen de ander te kunnen isoleren, in de marge te drukken. Als een schaduw in de hoek van de kamer. Maar men vergeet dat we met al onze medemensen in relatie staan, ook met diegene die we liever afwijzen.

Beelden, woorden, daden Zij trillen eindeloos door in ons web van relaties. De foto van een peuter op het natte strand, de uitgelokte woorden: Minder, minder, minder in een Haags café, terreurdaden onder onschuldige burgers... Schuld, angst, boosheid, haat... trillen door tot diep in onze mondiale samenleving, onzichtbaar ver in tijd en ruimte en zij veroorzaken overal weer nieuwe beelden, woorden en daden.

Niemand immuun

Ook in ons resoneren de echo's van negativiteit...

Ik denk terug aan het openingsgebed uit de viering van vorige week waarin Diana de wijze woorden uit een Boeddha-vers liet klinken: "Denk niet licht over het kwaad, met de woorden: "Mij overkomt het niet". Door de gestage drup wordt een kruik gevuld; op dezelfde manier raakt een mens vol kwaad door beetje bij beetje het kwade op te hopen."

Vergis je niet in wat al deze negatieve trillingen met je doen, onderschat het effect van deze trillingen in jezelf niet... Denk niet "die echo's trillen in mij niet door..."

Niemand is immuun voor de trillingen in het web waarin alles met iedereen is verbonden...

Wees je bewust van de effecten, wees je bewust van de onderbuikgevoelens die ze bij je losmaken. Sta eens stil bij hoe je je voelt na het zien van het nieuws, het lezen van de krant... Hoe moe je bent, hoe moedeloos, hoe je je zou willen verzetten tegen al die negativiteit. Hoe je wellicht geneigd bent om te roepen: ik wil minder, minder, minder negativiteit. Voor je het weet geef je de negativiteit door via jouw eigen web van contacten en relaties. Maar dat hoeft niet... Wij kunnen ons oefenen in het uitstellen van onze eerste emotionele reactie en ons bewust worden van wat wij willen doorgeven...

Wij kunnen kiezen

“Ook al heb je het leven van mijn lief genomen met je terreur, je krijgt mijn haat niet...” schreef een jonge vader die de moeder van zijn zoon verloor tijdens de aanslag in de Bataclan in Parijs... Hij schreef een ode aan de vrijheid en de liefde. En deed daarmee vele harten trillen van hoop en vertrouwen...

Ook wij kunnen kiezen. Als we een pas op de plaats maken en aandacht hebben voor wat er in onszelf trilt. Als we de tijd nemen om ons bewust te worden van ons verdriet en onze onzekerheid en van onze neiging om tegen die gevoelens in verzet te komen.

Zie hoe je wijzende vinger een schuldige zoekt. Wie veroorzaakt mijn onzekerheid? Waar kan ik mijn ongenoegen uiten? Hoe kan ik tegen stemmen?

Kijk er met mededogen naar ... we zijn mensen ... verbonden met elkaar... veroordeeld tot elkaar. Kijk met vriendelijkheid naar je neiging om negatieve trillingen door te geven...

Kijk met vriendelijkheid naar diezelfde neiging van de mensen om je heen...

Glimlach naar jezelf, neem het jezelf niet kwalijk Je kunt een liefdevolle trilling in jezelf teweeg brengen. Je kunt een liefdevolle, vriendelijke trilling teweegbrengen in de ander...

“Wij zijn het zout der aarde, wij zijn het licht in de wereld!”

Ondanks de grote wereldwijde politieke en economische bewegingen kunnen wij ook het verschil maken!

Verantwoordelijkheid nemen

Ik sluit af met de woorden uit de voorbereiding van Bert:

“Laten we niet afgeven op de daden van anderen, onze hoop niet vestigen op leiders die onrecht doen aan minderheden in onze samenleving. En ons niet wijs laten maken dat er onschuldige mensen verantwoordelijk zijn voor onze onzekere toekomst.

“Laten we onze verantwoordelijkheid nemen om geluk te vinden en te brengen in onze eigen levens door goed en rechtvaardig te zijn! Niet wegstaren van de problemen in de samenleving maar doen wat gedaan moet: mensen ontmoeten, anderen helpen, onderdeel worden van de oplossing hier en nu in onze eigen levens.

“Dat is het voorbeeld dat we moeten geven, door het vóór te leven én door het te verkondigen. In onze gezinnen en families. In onze kerken, kantines en scholen. Op partij-bijeenkomsten, vakbondsvergaderingen.”

Dat onze aanwezigheid en inbreng positieve trillingen mag brengen tot ver in de ruimte en de tijd.

Stilte gevolgd door muziek

Geloofsbelijdenis

God van het leven,
die vreugde vindt in ieder mens,
je bent zorgzaam en je laat ons niet in de steek.
Ik geloof in je.
Jezus, onze naaste, die mij laat zien wie God is,
je vraagt aan ons om rechtop te staan.
Ik geloof in je.
Heilzame Geest, ik geloof in je.
Je openbaart je op onverwachte momenten
als wijsheid in mensen die weten wat goed is om te doen.
Ik geloof dat jouw kracht zich in mij kan openbaren.
Ik geloof in onze gemeenschap van mensen, die durven zoeken
en durven vieren dat ze jou vinden, God van het leven.

Lied

Huib Oosterhuis / Antoine Oomen

Hoe ver te gaan? En of er wegen zijn?
Nooit meer gebaande.
Hoeveel paar voeten zijn zij?
Twee, drieduizend. (2x)

Nog bijna slaven, vreemden voor elkaar,
kreupelen, blinden.
Maar met iets in hun hoofd dat stroomt
en licht geeft.

De zon zal hen niet steken overdag.
Bij nacht de maan niet.
Zij stoten zich aan stenen, niemand draagt hen.

Omdat zij willen leven als nog nooit.
Angstig te moede,
zijn zij gegaan met grote hinkstapsprongen.

Niet hier hun vaderland, en schaamteloos
wagen zij alles.
Soms wordt woestijn oase waar zij komen.

Vrijheid ontkiemt in hen, gloeit aan, dooft uit,
zal weer ontvlammen.
Zij blijven kinderen, zij worden groter.

Hun stoet is zonder einde en getal.
Tel maar de sterren.
Zij weten van de stad met fundamenten.

Intenties die werden opgeschreven

Tafelgebed

- V. Toen hebt Gij, God die leeft,
mijn droefheid in vreugde veranderd.
Toen hebt Gij geroepen: o mens,
en niet langer zwegen de stenen.
- A. Wij werden geboren
Gij hebt ons mensen gemaakt, één voor één.
- V. Toen hebt Gij uw naam gegeven: "Ik zal er zijn."
A. Ik zal er zijn zoals brood,
dichtbij als een mens, als een woord.
- V. Toen hebt Gij één van de velen geroepen
en hem gevraagd
of hij licht wilde zijn van uw licht,
of hij mens wilde zijn
zoals Gij de mensen bedoeld hebt.
- A. Hem viere, zingen en gedenken wij,
Jezus van Nazareth.
- V. Toen hij in zijn uur gekomen was,
toen hij in grote angst was,
heeft hij geroepen, omhoog naar U
en om zich heen gekeken naar alle kanten
en heeft geen helper gevonden.
- A. Toen is hij, uit de geest die in hem was,
overeind gebleven tot het laatste
en heeft roekeloos, zonder bedenken,
het allergewoonste gedaan,
als een mens die onverwoestbaar een mens is.
Hij heeft zichzelf gegeven
als een stem die weerklank zoekt,
als iemand die zijn brood deelt met een ander
en zegt, of niet eens zegt:
dit is mijn lichaam,
zoals een mens zijn beker laat gaan en zegt:
"Hier ben ik,
wil je van mij drinken."
- V. Zijn naam - en wat hij heeft gedaan -
gedenken wij,
om ooit te worden wie hij was:
Uw zoon -
om ooit te komen waar hij is:
bij U.
- A. Dus nemen wij dit brood
en deze beker
en zoeken naar elkaar
om mens te zijn.

Nodiging

Dit ritueel van Breken en Delen drukt verlangen uit.

In deze gemeenschap drukken we dat uit in een afspraak door één gebaar:

je houdt je hand op,

je krijgt een stukje van dat ene brood dat zo groot is als het leven op aarde,
en zo breekbaar.

En je besluit: ik ben van dat gebaar, liefdesgebaar,

tegen de honger, tegen noodlot en willekeur

– ik hoor bij dat verhaal over liefde als laatste waarheid.

En je zegt terwijl je je hand ophoudt en het brood ontvangt

– met of zonder stemgeluid of bewegen van lippen zeg je:

Afgesproken, Amen.

Wat betekent: hier ben ik, kome wat komt.

Om vertrouwen neem ik het leven zoals het komt.

Iedereen hier aanwezig is uitgenodigd om deel te nemen.

Komt dan, want alles staat gereed.

Breken en delen van brood en wijn

Lied van de een en de ander

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Voordat ik bomen zag,
de hazelaar in bloei, in kou,
de steeneik, de kastanje,
zag ik jou. (2x)

Mijn zusje, mijn geliefde,
mijn verre vriend mijn hart is aan.
Mijn naastetje, wat heb ik jou,
wat heb jij mij gedaan?

Voordat de zee mij riep,
haar spiegel, tij en tegentij,
de poolster, de windstilte,
riep jij mij.

Ik kocht een fluit, ik floot
een sluier om je heen van vuur,
een lichaam meer,
tegen de lange duur.

Als ik ooit komen zou
waar bronnen zijn, bauxiet,
een paar gewiekster woorden dan dit:
ben jij daar?

Mijn zusje, mijn geliefde,
mijn verre vriend mijn hart is aan.

Mijn naastetje, wat heb ik jou,
wat heb jij mij gedaan?

Voordat ik bomen zag,
de hazelaar in bloei, in kou,
de steeneik, de kastanje,
zag ik jou.

Voorbeden

Laat ons bidden voor onszelf,
en voor iedereen die zijn levensweg zoekt.
Dat wij de rechtvaardigheid en liefde ontdekken
en het lef hebben om op te staan tegen onrecht.

Laat ons bidden dat de liefde in ons hart zal ontwaken,
zodat we de ander werkelijk kunnen zien.
Laat ons hart dan zijn bij de mensen die ons na staan,
en laat ons net zo veel liefde voelen voor wie we niet kennen.
Moge ons hart overlopen van mededogen en warmte.

Laat ons bidden voor mensen wiens levenswegen gekleurd worden
door pijn, angst of verlies –
plotseling overvallen of langzaam zich in het leven opdringend;
Laat ons bidden voor mensen die in ernstige onzekerheid leven,
vluchtelingen tussen wanhoop en hoop;
geliefden die zo gemist worden.
Laat ons bidden dat wij allen op de momenten dat het er toe doet
mensen met compassie zullen ontmoeten
en dat de levende God ons moed geeft en vertrouwen.

Laat ons bidden dat wij de moed hebben
om niet te weten wat we moeten doen en toch op weg te gaan,
met de intentie dat iedere stap die we zetten
zal getuigen van onbegrensde liefdevolle vriendelijkheid.

Onze Vader

Armeense gebed

Bron van Zijn, die ik ontmoet in wat mij ontroert:
Ik geef u een naam opdat ik U een plaats kan geven in mijn leven.
Bundel Uw licht in mij. Maak het nuttig.
Vestig Uw rijk van eenheid nu.
Uw enige verlangens handelt dan samen met het onze.
Geef ons wat we elke dag nodig hebben aan brood en inzicht.
Maak los de koorden van fouten,
die ons vastbinden aan het verleden,
zoals wij ook anderen hun misstappen vergeven.
Laat oppervlakkige dingen ons niet misleiden,
want uit U wordt de al werkzame wil geboren.
De levende kracht om te handelen,
het lied dat alles verfraait en dat zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.

Actie en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Een schoot van ontferming is onze God.
Hij heeft ons gezocht en gezien
zoals de opgaande zon aan de hemel.
Hij is ons verschenen toen wij in
duisternis waren, in schaduw van dood.
Hij zal onze voeten richten op de
weg van de vrede.

Zegenbede

Petra Kerssies / Tom Löwenthal

- V. Ga nu allen heen in vrede
met woorden van een ver verleden
gezegend gij met Abraham, Sara, Hagar, Ismaël en Isaak.
- A. Moge de Levende ons zegenen en behoeden.
Moge zijn aangezicht ons verlichten
en ZHIJ ons genadig zijn.
Dat ZHIJ met ons is
en wij in vrede leven.